

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Szegeden, 2015. április hó 08. napján megtartott fellebbezési nyilvános ülés alapján meghozta a következő

Í T É L E T E T :

A költségvetési csalás bűntette miatt **a vádlott** ellen indított büntetőügyben a **Fővárosi Törvényszék** folyamatos és folytatólagos tárgyalás alapján meghozott és **2014. március hó 27. napján kihirdetett 24.B.9121/2013/31. számú** ítéletét megváltoztatja az alábbiak szerint:

A vádlott cselekményét

3 rb. adócsalás bűntettének - mely egy esetben folytatólagosan elkövetett - [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés és (4) bekezdés a) pont] és

folyatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének (1978. évi IV. törvény 276. §)

m i n ő s í t i .

A vádlott főbüntetését - halmazati büntetésként - 2 (kettő) év börtönre **enyhíti**, a közügyektől eltiltás mellékbüntetését **mellőzi**.

A szabadságvesztés végrehajtását 5 (öt) évi próbaidőre **felfüggeszti**.

A szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a vádlott legkorábban a büntetés háromnegyed részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

Egyebekben az első fokú ítéletet **h e l y b e n h a g y j a**.

Megállapítja, hogy a vádlott lakcíme: **[irányítószám, település, lakótelep, épület száma, ajtó]**.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S :

Az elsőfokú bíróság a vádlott bűnösségét a Btk. 396. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás bűntettében állapította meg. Ezért 3 év szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani, melyből a vádlott annak kétharmad részének, de legkevesebb 3 hónapnak a kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Az eljárás során lefoglalt és az iratok között kezelt iratok lefoglalását megszüntette, azokat az iratok között rendelte kezelni. A vádlottat

kötelezte az eljárás során felmerült bűnügyi költség viselésére.

Az első fokú ítélet ellen a vádlott és védője jelentettek be fellebbezést, a vádlott felmentésért, védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítéséért.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség Bf.511/2014/1. számú átiratában azt indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla a Be. 360. § (4) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva, az elsőfokú bíróság ítéletét hagyja helyben. Egyúttal bejelentette, hogy az esetleges nyilvános ülésen az ügyészség képviselője nem kíván részt venni.

A Fővárosi Ítéltábla az ügyben a Be. 360. § (2) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, melyen a vádlott védője - és vele egyetértésben a vádlott is - a fellebbezést kizárólag annak a büntetés enyhítésére irányuló részében tartotta fenn.

A védő azt indítványozta, hogy a másodfokú bíróság rekessze ki a tényállásból a 2001. január 1. és 2001. október 1. közötti időszakot, arra figyelemmel, hogy a vádlott - az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben - ekkor nem volt a gazdasági társaság bejegyzett ügyvezetője. Ezért az ekkor keletkezett 100.791.197,- forint összegű adóhiány nem róható a vádlott terhére. Ezáltal a vádlott ügyvezetése alatt felhalmozott vagyoni hátrány összege 223.266.739,- forintra csökken, ami a védő érvelése szerint indokoltá teszi a büntetés enyhítését. E körben a védő hivatkozott az elsőfokú bíróság által is figyelembe vett enyhítő körülményekre, különös nyomatékka a jelentős időmúlásra, valamint arra, hogy a vádlott jelenleg is rendezett életkörülmények között él, ellene újabb büntetőeljárás nem indult, illetve a védő enyhítő körülményként kérte figyelembe venni azt is, hogy a vádlott az ítéletben írt adónemek kivételével minden egyéb járulékfizetési kötelezettségének eleget tett.

Mindezekre tekintettel a védő a büntetés enyhítését és végrehajtásának felfüggesztését kérte.

A vádlott hozzájárult ahhoz, hogy a védő fellebbezését az előbb írtak szerint módosítsa, egyúttal ő maga is a büntetés enyhítését kérte.

Az ítéltábla a fellebbezéseket alaposaknak találta.

A másodfokú bíróság a Be. 348. § (1) bekezdése szerint eljárva, a fellebbezésekkel megtámadott ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbírált. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályoknak megfelelően folytatta le, tényállás felderítési kötelezettségének eleget téve, túlnyomórészt megalapozott tényállást állapított meg, amit a másodfokú bíróság a következőkkel egészített ki:

Az adózás rendjéről szóló mind az elkövetéskor hatályban volt 1990. évi XCI. törvény, mind a 2004. január 1-től, azaz az elbíráláskor hatályos 2003. évi XCII. törvény szerint az áfa befizetésének határideje negyedéves áfabevalló esetén a negyedévet követő 20.nap, társasági adó esetén az adóévet követő év május 31. napja.

Az általános forgalmi adóról az elbíráláskor a 2007. évi CXXVII. törvény rendelkezik. Ennek 2. § a) pontja határozza meg, hogy a belföldi értékesítés után áfát kell fizetni, 5. § (1) bekezdése határozza meg, hogy ki tekinthető adóalanynak, 13. § (1) bekezdése pedig azt, hogy mi minősül szolgáltatás nyújtásának. 56. §-a szerint az áfa fizetési kötelezettség az értékesítéskor keletkezik, az adó alapja a teljesítés ellenértéke (65. §), az adófizetési kötelezettséget annak a ténynek bekövetkezése

keletkezteti, amellyel az adóztatandó ügylet tényállásszerűen megvalósul (55. § (1) bekezdés), és a fizetendő adót - ha e törvény másként nem rendelkezik - a teljesítéskor kell megállapítani (56. §). A törvény 119. § (1), illetve 127. § (1) bekezdés a) pontja rendelkezik az adólevonás feltételeiről.

Itt jegyzi meg a másodfokú bíróság, hogy az első fokú ítélet indokolásának 17. oldal első bekezdésében hivatkozott cégtörvény helyébe az elbírálás idején a 2006. évi V. törvény lépett.

E kiegészítések azért szükségesek, mert az adócsalás (illetve a költségvetési csalás) úgynevezett kerettényállás, amelyet más jogághoz tartozó jogszabályok töltenek ki tartalommal. Ha e tényállások keretét kitöltő jogszabályi rendelkezésekben a bűncselekmény elkövetése után olyan mértékű változás következik be, ami a kötelezettség megszűnésével vagy a tilalom feloldásával az addigi büntetőjogi védelmet megszünteti, úgy az elbíráláskor hatályban lévő büntetőjogi szabályozás visszaható hatályú alkalmazására nyújt lehetőséget (1/1999. Büntető Jogegységi Határozat).

Az iratok alapján a másodfokú bíróság kiegészítette az első fokú ítélet tényállását azzal, hogy **(1. sz. név)** és **(2. sz. név)-vel** szemben az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő adócsalás büntette miatt indult nyomozást a Be. 190. § (1) bekezdés c) pont 2. fordulata alapján - mivel a nyomozás adatai alapján nem állapítható meg, hogy a bűncselekményt a gyanúsított követte el - a Fővárosi Főügyészség Kiemelt és Gazdasági Ügyek osztálya KÜO.6032/2006/82-II. és IV. számú határozataival 2013. április 24. napján megszüntette.

Egyebekben az első fokú ítélet tényállása hiánytalan, azt az előbb írt kiegészítésekkel a másodfokú bíróság határozatának alapjául elfogadta.

A bűnösség körének szűkítésére irányuló fellebbezések valójában az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást támadják.

Azt sérelmezik, hogy az elsőfokú bíróság a védő által megjelölt időszakra vonatkozóan is megállapította a vádlott büntetőjogi felelősségét annak ellenére, hogy a védelmi álláspont szerint a vádlott ebben az időszakban nem minősült a kft. ügyvezetőjének.

Az elsőfokú bíróság e vonatkozásban a tényállást a bizonyítékok mérlegelésével állapította meg, amelyet azonban konkrét jogszabályi rendelkezések is alátámasztanak. A meghallgatott tanúk, illetve a felolvasott tanúvallomásokból az elsőfokú bíróság megalapozottan vonta le azt a következtetést, hogy e kérdéses időszakban is a vádlott volt a kft. tényleges ügyvezetője. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában részletesen számot adott arról, hogy a Cégtörvény rendelkezései alapján e tekintetben miért nem volt jelentősége annak, hogy a vádlott a cégnyilvántartás adatai szerint ebben az időszakban még nem volt bejegyzett ügyvezető. Az előzőekben a másodfokú bíróság már rámutatott arra, hogy mind az elkövetéskor, mind az elbíráláskor hatályos cégrendeletek alapján bejegyzés nélkül is a tényleges irányító tevékenység ellátása folytán a vádlott volt a kft. ügyvezetője.

Ezért a másodfokú bíróság a fellebbezéseket e körben alaptalanoknak tartotta.

Az elsőfokú bíróság a megalapozott tényállásból helyesen következtetett a vádlott bűnösségére, a bűncselekmény minősítése azonban helyesbítésre szorul.

Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy a vádlott, aki negyedéves áfa-bevalló volt, a bűncselekményt mintegy két éven át követte el. A tényállás kiegészítésére figyelemmel áfa

befizetési kötelezettségének utolsó elmulasztott határnapja 2002. október 20. napja, társasági adó befizetési kötelezettségének utolsó napja 2003. május 31. napja.

Az üzletszerű elkövetés az elkövetéskori Btk. szerint az adócsalás körében nem képezett minősítő körülményt, míg az elbíráláskor a költségvetési csalás esetében már igen. A korábbi és a hatályos Btk. azonos tartalmú fogalma szerint üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan, vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik (korábbi Btk. 137. § 9. pont, hatályos Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pont).

A hatályos Btk. 396. §-a szerinti költségvetési csalás tényállása úgynevezett összefoglalt bűncselekmény. Olyan törvényi egység, amely akár egymással össze nem függő cselekményeket olvaszt egyetlen bűncselekmény tényállásába. A törvény rendelkezése folytán több, egymással valódi anyagi halmazatban álló bűncselekményt 1 rb. bűncselekményként kell értékelni. A Kúria Bhar.II.1549/2013. számú határozatában azonban rámutatott (közzétéve BH 2015.59.), hogy a mesterségesen kialakított 1 rb. bűncselekményre figyelemmel sem kizárt azonban az üzletszerűség megállapítása.

A rendszeres haszonszerzésre törekvés nyilvánvaló, ha az elkövető többször mulasztja el adóbefizetési kötelezettségét. A vádlott e befizetési kötelezettségének két éven keresztül nem tett eleget, ezáltal a rendszeres haszonszerzésre törekvés - figyelemmel az eltitkolt adó összegére is - a terhére kétség kívül megállapítható.

Az üzletszerűség figyelmen kívül hagyása eredményezte azt, hogy az elsőfokú bíróság tévesen foglalt állást a tekintetben, hogy a vádlottra az elkövetéskor, vagy az elbíráláskor hatályos anyagi jogi rendelkezések alkalmazása a kedvezőbb.

Az üzletszerűség megállapítása folytán a vádlott cselekménye az elbíráláskor hatályos Btk. 396. § (1) bekezdés - helyesen - a) pontja és (5) bekezdés b) pontja szerinti, figyelemmel a Btk. 459. § - helyesen - (6) bekezdés d) pontjára költségvetési csalás büntettének minősülne, aminek büntetési tétele 5-10 évig terjedő szabadságvesztés.

Az előzőekben az ítélőtábla már rámutatott, hogy az elkövetéskor hatályos rendelkezések az üzletszerűséget nem tekintették minősítő körülménynak. Ezért a vádlott tényállásban részletezett cselekvősege az elkövetéskor hatályban volt 1978. évi IV. törvény (korábbi Btk.) 310. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő adócsalás büntettét valósítja meg, amelynek büntetési tétele 2-8 évig terjedő szabadságvesztés. A vádlott, mint negyedéves áfa bevallására kötelezett, az általános forgalmi adó tekintetében a bevallási kötelezettségét 2001-ben és 2002. I., II. és III. negyedévében mulasztotta el, így ez a cselekménye 1 rb., a korábbi Btk. 12. § (2) bekezdése szerinti folytatólagosan elkövetett, és a Btk. 310. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő adócsalás büntettének minősül. A társasági adó befizetési kötelezettségét a vádlott 2001. és 2002. évben mulasztotta el, ezért ez a cselekménye a korábbi Btk. alapján 2 rb., a Btk. 310. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő adócsalás büntettének minősül.

Az elsőfokú bíróság tényállásában azt is megállapította, hogy a vádlott annak érdekében, hogy áfa befizetési kötelezettségének ne kelljen eleget tennie, a könyvelésébe fiktív számlákat állított be, és azokra adólevonási jogot alapított. Ezt a vádlotti magatartást a vádirat is tartalmazta.

A Be. 2. §-ának (4) bekezdése alapján a bíróság nincs kötve a vád tárgyává tett cselekmény - vádló

által indítványozott - Btk. szerinti jogi minősítéséhez, attól belátása szerint eltérhet. A vád tárgyának terjedelmét a bűncselekmény minősítésén kívül a Btk. Általános Részének rendelkezései is befolyásolhatják. A jogi minősítés a bírói értékelés körébe tartozik, tehát nincs akadálya annak, hogy a bíróság a vád tárgyává tett cselekményt - a vádló jogi álláspontjától eltérően - ne egy, hanem több bűncselekménynek minősítse (alaki bűnhalmazat, Btk. 6. § (1) bekezdés) [1 BK vélemény A/I/3/b. pontja].

A vádlottnak az előbb írt magatartása a korábbi Btk. 276. §-a szerinti magánokirat-hamisítás vétségét valósítja meg, amelyet a vádlott a korábbi Btk. 12. § (2) bekezdése szerint folytatólagosan követett el.

A folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége és az adócsalás büntetteként értékelt magatartások alaki halmazatban állnak. A Kúria következetes gyakorlata szerint annak eldöntése, hogy a tényállás szerinti egyetlen cselekmény több törvényi tényállást is kimerített-e, és így a terhelt terhére megállapítható-e az alaki halmazat, valójában nem a bűnösségről, hanem a jogi minősítésről szóló állásfoglalást jelenti (3/2007. Büntető Jogegységi Határozat, illetve BH 2014.44.).

Mindezek után az ítélőtábla vizsgálta azt, hogy az 1978. évi IV. törvény 2. § (2) bekezdése alapján a vádlottra az elkövetéskor, vagy az elbíráláskor hatályos anyagi jogi rendelkezések alkalmazása a kedvezőbb.

A fentiekből következik, hogy az elbíráláskori törvény alkalmazása esetén is a vádlottal szemben halmazati büntetést kellene kiszabni, ami 5-11 évig terjedő büntetési tételkeretet jelentene. Az elbíráláskor hatályos Btk. 80. § (2) bekezdése szerint a határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke irányadó, ez 8 év.

Az elkövetéskor hatályos Btk. szerint, a halmazati büntetésre is figyelemmel a büntetési tételkeret 2-12 évig terjedő szabadságvesztés, ugyanakkor a korábbi Btk. nem alkalmazta büntetés kiszabási elvként a középértéket.

Mindezekre tekintettel az ítélőtábla álláspontja az, hogy a feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó, elbíráláskor hatályos enyhébb törvényi rendelkezések ellenére is a vádlottal szemben az elkövetéskor hatályban volt anyagi jogi rendelkezések alkalmazása a kedvezőbb.

Ezért a vádlott cselekményeit a rendelkező részben írtak szerint minősítette.

A büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket vizsgálva, a másodfokú bíróság épp a minősítés megváltoztatására tekintettel mellőzte annak súlyosító körülménykénti értékelését, hogy az elkövetési érték a minősítést megalapozó értékhatár felső összegéhez közelít. Ugyanakkor súlyosító körülményként értékelte a többszörös halmazatot, valamint a folytatólagos elkövetést.

Az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított enyhítő körülményeken kívül a másodfokú bíróság további enyhítő körülményként értékelte, hogy a vádlott egy kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik, rendkívül hosszú ideje áll büntetőeljárás alatt, valamint azt is, hogy az első fokú ítélet kihirdetése óta is több mint egy év eltelt.

A másodfokú bíróság álláspontja az, hogy a jelen ügyben a vádlott olyan kirívóan hosszú ideje állt büntetőeljárás hatálya alatt, amelyre semmiféle ésszerű magyarázat vagy indok nem hozható fel. Az ügyben a nyomozás elrendelésére 2006. május 15. napján került sor, a vádirat csak 2013. április 29.

napján érkezett a bíróságra. Leszögezhető, hogy a bíróság mindenben eleget tett Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikk (1) bekezdésében írt azon kötelezettségének, hogy „mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, **ésszerű határidőn** belül bírálja el”.

Az Alaptörvény e rendelkezése csaknem szó szerint megegyezik Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény 6. Cikkének 1. pontjával.

Az Alaptörvény és az Egyezmény a bíróságok számára teszi kötelezővé az eljárás ésszerű határidőn belüli befejezését. A rendelkezés alapja, hogy a büntetőeljárás törvény (Be.) nem írja elő a bíróságok számára kötelező erővel azt, hogy a vádirat beérkezésétől mennyi idő elteltével kell az ügyben ügydöntő határozatot hozni. Ilyen kötelezettség előírása nyilvánvalóan életszerűtlen és betarthatatlan lenne. A Be. azonban konkrétan meghatározza a nyomozás határidejét, valamint a vádirat szerkesztésére nyitva álló időt is. A jelen ügyben azonban a nyomozás oly mértékig elhúzódott, hogy annak elrendelésétől a vádirat benyújtásáig hét év telt el. Erre nem nyújt kellő indokot az a körülmény sem, hogy az ügyben nagyszámú tanúkihallgatás történt. Ezekről a személyektől ugyanis - alkalmazotti beosztásuk folytán - eleve nem volt várható a tényállás tisztázása. Az időmúlás nem a vádlottnak felróható okból következett be.

Ezért a másodfokú bíróság a jelen ügyben az időmúlásnak, továbbá annak, hogy a vádlott 9 éve áll büntetőeljárás hatálya alatt, kiemelkedő jelentőséget tulajdonított, és az elsőfokú bíróság által kiszabott szabadságvesztés tartamát két évre enyhítette. Megjegyzi azonban a másodfokú bíróság, hogy ha és amennyiben az eljárás lefolytatására ésszerű határidőn belül került volna sor, úgy az okozott vagyoni hátrány mértékére tekintettel az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetésnél lényegesen súlyosabb szabadságvesztés kiszabása lett volna indokolt.

A minősítés megváltoztatására tekintettel a másodfokú bíróság e büntetést a korábbi Btk. 12. § (1) bekezdése alapján és a Btk. 85. § (1), (2) és (3) bekezdése halmazati büntetésként tekinti kiszabottnak.

A már számba vett enyhítő körülményekre, így különösen a vádlott rendezett életvitelére, a bűncselekmények elkövetése óta eltelt hosszú időre figyelemmel, a másodfokú bíróság úgy ítélte, hogy a korábbi Btk. 37. §-ában írt büntetési célok a szabadságvesztés végrehajtása nélkül is elérhetők, ezért annak végrehajtását a Btk. 89. § (2) bekezdése alapján felfüggesztette. A bűncselekmények tárgyi súlyára, többszörös halmazatára tekintettel azonban a próbaidő tartamát a korábbi Btk. 89. § (3) bekezdése alapján a törvényi maximumban, azaz 5 évben határozta meg. A szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére tekintettel mellőzte a korábbi Btk. 53. §, illetve 55. § (1), (2) bekezdése szerinti közügyektől eltiltás mellékbüntetést.

A szabadságvesztés végrehajtási fokozata a korábbi Btk. 43. § a) pontja alapján börtön.

A másodfokú bíróság a Be. 258. § (2) bekezdés e) pontjára figyelemmel rendelkezett arról, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a vádlott legkorábban a büntetés háromnegyed részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra, a korábbi Btk. 47. § (2) bekezdés 2. fordulatára figyelemmel.

A kifejtettekből következik, hogy az ítéletábra az enyhítésre irányuló fellebbezéseket alaposaknak

találta, és az első fokú ítéletet hivatalból is felülbírálv, a Be. 372. § (1) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint megváltoztatta, egyebekben a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

A vádlott [lakcímkártya száma] számú lakcímkártyája alapján megállapította a vádlott lakcímét, egyben tartózkodási helyét.

Az ítélet ellen a Be. 386. § (1) bekezdése alapján fellebbezésnek nincs helye.

Szeged, 2015. április 8.

Gyurisné dr. Komlóssy Éva sk.. Cserhádi Ágota sk.

a tanács elnöke

a tanács tagja, előadó

Sefta Márta dr. sk.

a tanács tagja

A Fővárosi Ítéltábla 10.Bf.190/2014/4. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék 24.B.9121/2013/31. számú ítéletének jelen ítélettel meg nem változtatott része a mai napon jogerős, és fel nem függesztett részében végrehajtható.

Szeged, 2015. április 8.

Gyurisné dr. Komlóssy Éva sk.

a tanács elnöke